

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vzdělávací předmět: Vlastivěda

Ročník: 4. – 5.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam rozlišuje mezi náčrtly, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	Naše vlast: - vodstvo - pohoří - města - památná místa - symboly ČR Hospodářství ČR: - zemědělství - průmysl - doprava Žijeme v Evropě: - naši sousedé - další evropské státy Člověk a jeho životní prostředí: - svět člověka - umění - základní potřeby člověka - principy demokracie - pomoc nemocným, sociálně slabým	VDO – občanská společnost a škola - občan, občanská společnost a stát - formy participace občanů v politickém životě - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování EGS – Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět - jsme Evropané MKV – kulturní diference - lidské vztahy - etnický původ - princip sociální smíru a solidarity EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí	Místo, kde žijeme

Výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy půjčovat a jak vracet dluhy objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným z hledem přírody a činností člověka zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích	Vlastnictví: - soukromé, veřejné, osobní, společné - rozpočet - příjmy a výdaje domácnosti, hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení, banka jako správce peněz, úspory, půjčky Život na Zemi: - znaky živého - podmínky pro život - rozmanitost života - přírodní společenstva - chování v přírodě - riziková místa a situace Bezpečné chování - bezpečné chování v rizikovém prostředí - bezpečné chování v silničním provozu - dopravní značky - předcházení rizikovým		Lidé kolem nás Toto učivo propojit s učivem přírodovědy. Rozmanitost přírody

Výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
simulujících mimořádné události vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklisty vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	situacím v dopravě a v dopravních prostředcích Poznáváme svět: - planeta Země - cesty a objevy - příroda a život na Zemi Země a vesmír: - Slunce a sluneční soustava - roční období - souhvězdí, vesmír		Rozmanitost přírody – připojit k <u>zeměpisné</u> části vlastivědy

VLASTIVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

- je realizována ve 4. ročníku - 2 hod. týdně
v 5. ročníku - 2 hod. týdně
- Vlastivěda se realizuje ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět
- vzdělávací obsah je rozdělen na pět tematických okruhů
- Vlastivěda je propojena s vyučovacím předmětem Přírodověda, který zahrnuje zejména okruhy Rozmanitost přírody a Člověk a jeho zdraví

Místo, kde žijeme - chápání organizace života v obci, ve společnosti

- praktické poznávání místních, regionálních skutečností
- utváření přímých zkušeností žáků
- postupné rozvíjení vztahu k zemi, národní cítění

Lidé kolem nás - upevnění základů vhodného chování a jednání mezi lidmi

- uvědomování si významu a podstaty tolerance, pomoci, solidarity, úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen
- seznamování se se základními právy a povinnostmi i problémy ve společnosti i ve světě
- směřování k výchově budoucího občana demokratického státu
- seznámení se světem financí

Lidé a čas - orientace v dějích čase, postup událostí a utváření historie věcí a dějů

- snaha o vyvolání zájmů u žáků samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z historie a současnosti

Rozmanitost přírody - Země jako planeta sluneční soustavy

- rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody, znaky života, životní potřeby a podmínky
- vliv lidské činnosti na přírodu, ochrana přírody a životního prostředí, likvidace odpadů, živelné pohromy, ekologické katastrofy

Člověk a jeho zdraví - odpovědnost člověka za své zdraví

- situace hromadného ohrožení

Součástí výuky je exkurze do planetária.

- organizace- žáci pracují ve třídě nebo v počítačové učebně s využíváním různých forem práce, s využitím dostupných vyučovacích pomůcek.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení - učí se vyznačit v jednoduchém plánu obce místo bydliště, školy, cestu na určené místo

- učí se začlenit obec (město) do příslušného kraje
- učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- učitel žákům srozumitelně vysvětluje, co se mají naučit

Kompetence k řešení problémů – učí se rozlišit přírodní a umělé prvky v okolní krajině

- učitel umožňuje, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou, encyklopediemi apod.
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence komunikativní – učí se vyjádřit různými způsoby estetické hodnoty a rozmanitost krajiny

- využívá časové údaje při řešení různých situací, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- učitel vede žáky k ověřování výsledků
- učitel podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence sociální a personální – rozlišuje vztahy mezi lidmi, národy

- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- učitel vytváří příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů a jiných forem záznamů
- učitel vytváří heterogenní pracovní skupiny

Kompetence občanská – pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události v oblastech ČR (případně ve státech Evropy)

- projevuje toleranci přirozeným odlišnostem lidské společnosti
- učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- učitel vede žáky k hodnocení vlastních výsledků

Kompetence pracovní – uplatňuje elementární poznatky o lidské společnosti, soužití a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost

- učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- učitel vede žáky k plánování úkolů a postupů
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat

Kompetence digitální

- učitel učí ovládat digitální zařízení, aplikace, služby k využívání při učení, získávání dat
- učitel předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních
- žáci využívají digitální technologie k zefektivnění své práce, vyhledávají potřebné informace
- žák žák získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků

Náměty na získávání digitálních kompetencí ve vl:

- pravidla chování ve třídě spojit i s pravidly při zacházení digitálními technologiemi, dále možno vyrobit plakáty, obrázky do třídy
- dbát na ochranu osobních údajů
- zařazovat protahovací a relaxační chvílky při práci u pc
- využívat časosběrná videa, virtuální prohlídky měst, hradů....
- vytvořit turistický deník
- získávání informací, obrázků z určitých míst
- naplánovat výlet, zjistit potřebné údaje k němu
- vytvoření rodokmenu
- orientace v terénu podle on line map, využívání turistického deníku, stopaře
- seznamování s tradicemi, pranostikami.....
- vyhledávání zajímavostí o státech Evropy, referát, prezentace...
- vyhledávání zajímavostí o vesmíru, referát, prezentace...
- vyhledávání zajímavostí našich panovníčích, referát, prezentace...
- vyhledávání zajímavostí o životě v různých historických obdobích...
- aj.
-

aj.

Průřezová témata – v tomto předmětu jsou realizována tato:

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA –

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola	4. -5. ročník: škola jako demokratické společenství, spolupráce školy se správními orgány v obci
Občan, občanská společnost a stát	4. -5. ročník: lidská práva a povinnosti, Listina základních práv a svobod
Formy participace občanů v politickém životě	4. -5. ročník: demokratické volby, parlament
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	4. -5. ročník: principy demokracie, morálka, význam Ústavy

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	4. -5. ročník: naši sousedé v Evropě, tradice národů Evropy, vlastní zážitky z Evropy
Objevujeme Evropu a svět	4. -5. ročník: naše vlast a Evropa, státní symboly
Jsmo Evropané	4. -5. ročník: klíčové mezníky historie, Evropská unie

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní diference	4. -5. ročník: zvláštnosti různých etnik, sociokulturní rozdíly v ČR
Lidské vztahy	4. -5. ročník: spolupráce s jinými lidmi, tolerance, vztahy mezi kulturami

Etnický původ	4. -5. ročník: vstřícný postoj k odlišnostem
Princip sociálního smíru a solidarity	4. -5. ročník: aktivní spolupodílení na přetváření společnosti a na odstranění diskriminace, lidská práva

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Lidské aktivity a problémy životního prostředí	4. -5. ročník: zemědělství, průmysl, doprava a životní prostředí, odpady, ochrana životního prostředí
Vztah člověka k prostředí	4. -5. ročník: naše obec, prostředí a zdraví, ekologie...